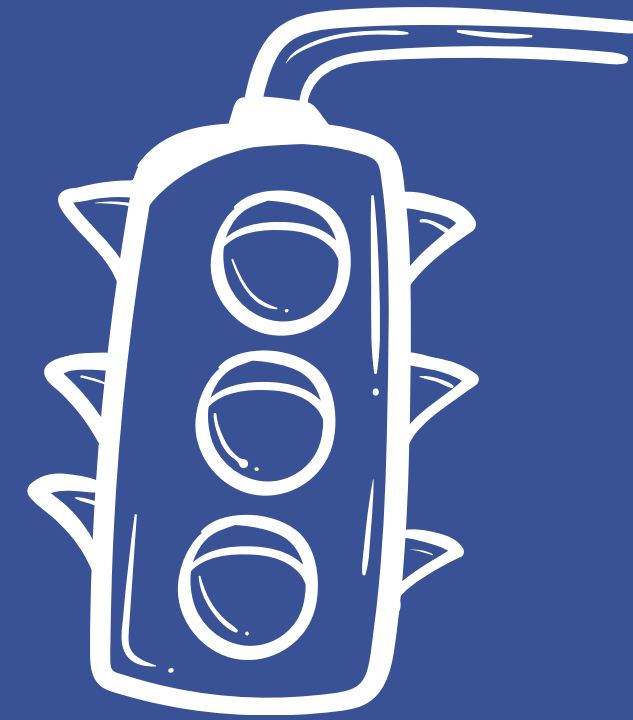
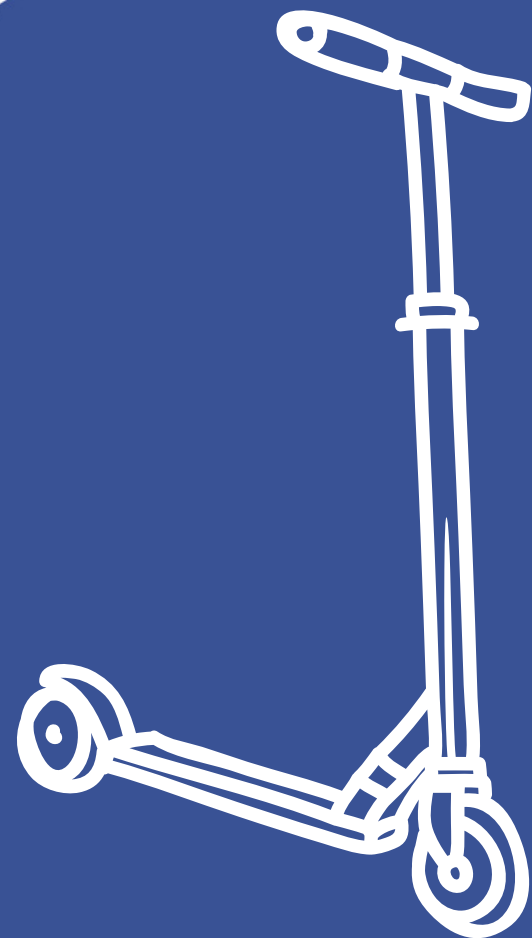

NOLLAVISIO
Ennaltaehkäisevää liikenneturvallisuustyötä Limingassa

KUINKA LUODA NOLLAVISIO-TAPAHTUMA?

Tapahtumamanuaali

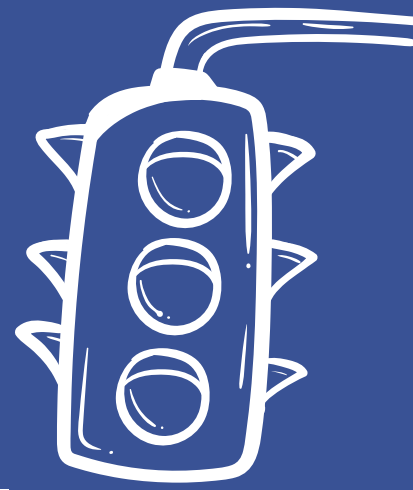

Hanketta rahoittamassa

TRAFICOM
Liikenne- ja viestintävirasto

Johdanto

Nollavisio-tapahtumakonsepti on luotu osana Limingan kunnan Nollavisio - Ennaltaehkäisevää liikenneturvallisuustyötä Limingassa -hanketta. Hanke sai Traficomin liikenneturvallisuuden valtionavustuksen vuonna 2022. Hankkeen toiminta-aika oli 1.1.2023-31.10.2023.

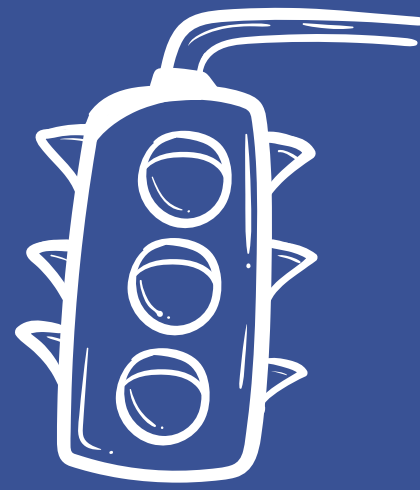
NOLLAVISIO-hankkeen tavoitteena oli parantaa Lakeuden nuorten liikenneturvallisuutta ja vähentää liikenteessä tapahtuneita kuolemia tai vakavia loukkaantumisia. Lisäksi hankkeessa haluttiin parantaa nuorten tietoja liikenneturvallisuuteen liittyen.

Hanke jakautui seuraaviin päätavoitteisiin:

1. Nuorten kokemat vaaranpaikat -selvitys kehittämisen pohjalle (kevät 2023)
2. Vuosittaisen Nollavisio-tapahtumakonseptin luominen (koko hankeaika, tapahtuma Liikkujan viikolla syyskuussa)
3. Nollavisio-viestintäkampanja nuorille (koko hankeaika, mutta erityisesti 8-10/2023)
4. Nollavisio-tietopankin rakentaminen tiedon välittämiseksi

Hankkeen kohderyhmänä olivat liminkalaiset tai Limingassa opiskelevat yläkoululaiset ja toisen asteen oppilaat.

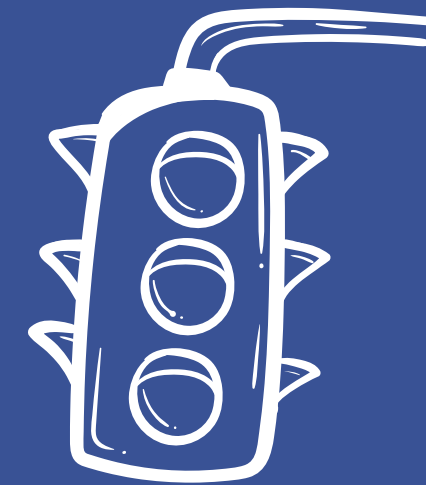
Tapahtumamanuaalista

Idea Nollavisio-tapahtumamanuaalista syntyi tarpeesta kerätä tapahtumaan liittyvä aineisto, kokemukset ja ideat yhteen. Lisäksi tavoitteena oli tehdä Nollavisio-tapahtumakonseptia tutuksi muille ja mahdollistaa Nollavisio-tapahtumien leviäminen muihinkin kuntiin.

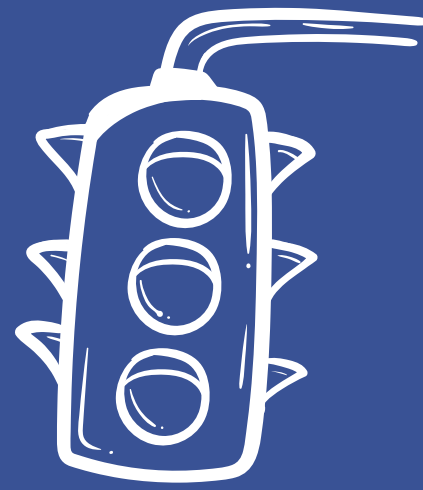
Manuaali on laadittu ensimmäisen Nollavisio-tapahtuman opeista ja sitä päivitetään tulevien vuosien aikana kokemuksen karttuessa.

Tapahtuma järjestettiin osana Euroopan liikkujan viikkoa, syyskuussa 2023. Tapahtumaa suunniteltiin alunperinkin alkusyksylle, joko liikenneturvallisuusviikon tai Liikkujan viikon yhteyteen.

Tapahtuman rakentaminen

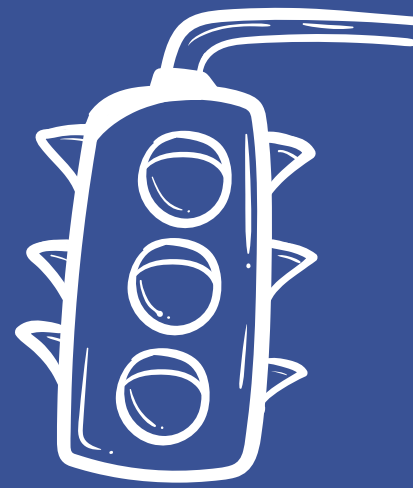
Tilavaatimukset

Tapahtuma järjestettiin Limingassa uudenkarhealla Krankka-Areenalla.

Krankka-areena on noin 2500 m² kokoinen urheiluhalli, jossa on liikuntasalitan lisäksi juoksusuora, lämmittelytila ja kamppailulajitila. Tapahtumassa areenen tiloista hyödynnettiin liikuntasalia, lämmittelytilaa ja juoksusuoraa. Tapahtuman esittelyalue ja päätila sijaitsi kooltaan noin 1200 m² liikuntasaltilassa.

Resursointi tapahtumaan

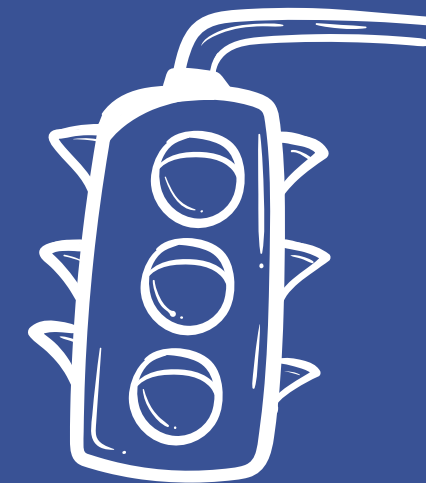

Tapahtuman valmistelua saatiin tehtyä Nollavisio-hankkeen avulla paljon, mutta valmistelua tehtiin myös muun muassa liikuntapalveluissa sekä nuorispalveluissa. Tapahtuman suunnitteluun ja järjestelyihin perustettiin pieni tiimi (noin 5 jäsentä), jossa käytiin tapahtuman juoksutusta ja tehtävänjakoa läpi. Tiimi kokousti muutaman kerran tapahtuman tiimoilta.

Nollavisio-ilmeen suunnittelivat Limingan kunnassa viestintäharjoittelussa olleet graafisen suunnittelun (AMK) opiskelijat Elina Holopainen ja Milla Tiili. Samaa graafista ilmettä ja muokattavia pohjia hyödynnetään myös tulevien vuosien aikana.

Päivän aikana tapahtumassa oli ulkopuolisten pisteiden pitäjien lisäksi kunnasta paikalla seuraavasti henkilöstöresurssia:

- Elinvoimapaalvelut 4 henkilöä, josta yksi toimi myös tilaisuuden valokuvaajana
- Liikuntapalvelut 4 henkilöä, joista yksi toimi järjestyksenvalvojana
- Kunnallistekniikan liikelaitos 3 henkilöä
- Nuorisopalvelut 3 henkilöä
- Opettajat olivat paikalla omien luokkiensa kanssa tapahtumavierailun ajan.

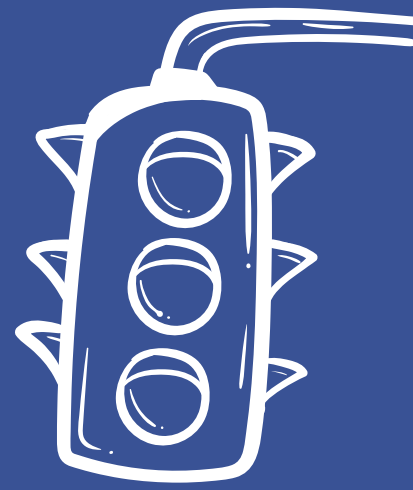
Toteutuneet kustannukset (alv 0 %)

- Ulkopuolisille esittelijöille maksetut palkkiot, noin 2 000 euroa.
- Vuokratut maastopyörät, noin 250 euroa.
- Painetut julisteet, noin 260 euroa (käytetään myös tulevina vuosina)
- Nuorten kuljetukset tapahtumaan, 1000 euroa
- Heijastimen askartelupisteen tarvikkeet, noin 100 euroa.
- Tapahtumassa jaetut jakotavarat
 - Heijastimet, noin 350 euroa.
 - Pyörän renkaan korjaukset (kunnan jakotavaraa), arvo noin 150 euroa.
- Humalatilaa simuloivat lasit, noin 550 euroa (käytetään myös tulevina vuosina)
- Tuleville vuosille ostetut pyörän korjausteline ja työkalusarja, noin 200 euroa.
- Onnenpyörä 400 euroa (käytetään myös tulevina vuosina)
- Arvontapalkinnot, noin 250 euroa.

YHTEENSÄ: 4960 euroa – jatkossa tilaisuus voidaan järjestää halvemmalla, koska nyt ostettuja tarvikkeita voidaan uudelleenkäyttää.

Lisäksi kunnan työntekijöiden työtunnit tapahtumapäivänä sekä suunnittelu. Tilan käytöstä tai vuorojen perumisesta aiheutuvat kulut/tulonmenetykset. Työtunteja suunnitteluun ja järjestelyihin noin 150–200 h ja päivän tunnit työntekijöiltä.

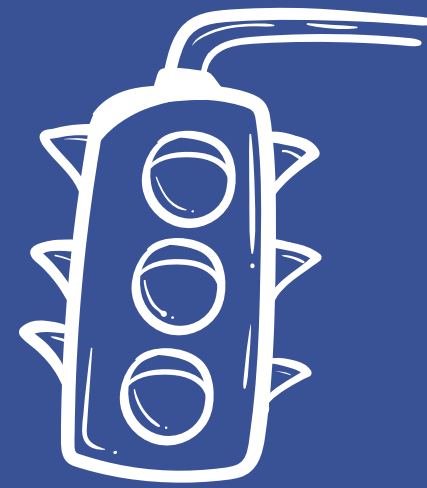
Aikataulutus

- Yhteistyötä päivän aikatauluttamisen kanssa tehtiin kolmen koulun rehtorin kanssa. Luokka-asteiden saapuminen tapahtumaan porrastettiin ja paikalla oli kerran aina yksi luokka-aste, osallistujia molemmista yläkouluista.
- Kerrallaan tapahtumassa noin 200-250 nuorta.
- Huomioitiin ruokailuiden järjestelyt – ruoka-aikoja ei oppilaiden osalta muutettu.
- Toiselta koululta kuljetukset tapahtumapaikalle (välimatka noin 7 km).

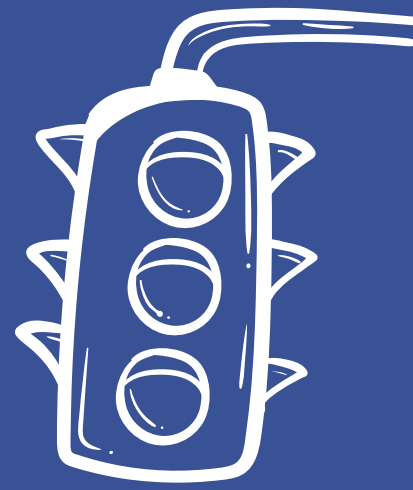
- Aikataulutus:
 - Ovet aukesivat klo 08 järjestäjille (kova kiire tuli, edellisenä iltana aloitus mahd. mukaan).
 - 08.45 ensimmäiset yläkoululaiset saapuivat
 -
 - 14.00-15.50 toinen aste
 - 16.00 eteenpäin tapahtuma-alueen siivous ja tyhjennys

Keskeiset yhteistyökumppanit

- Paikalliset yläkoulut ja toisen asteen oppilaitokset
- Liikenneturva
- Poliisi
- Pelastuslaitos
- Paikalliset autokoulut
- Paikallinen 4H-yhdistys
- SPR, yksityiset ensiapukoulutusta tarjoavat toimijat/henkilöt
- Paikalliset pyöräfirmat, jotka voivat pitää esim. pyörän huoltoon tai korjaukseen liittyviä pisteitä
- Oulun Scoottaajat ry
- Mukaan myös jotain "kevyempää" tekemistä, meillä paikalla oli jalkapallodarts
- Alunperin ideana oli saada tapahtumalle joku "suojeleija", esim. tubettaja, tiktokkaaja, vaikuttaja yms. nuorten pitämä henkilö, joka olisi tuonut tapahtuman viestiä esille.

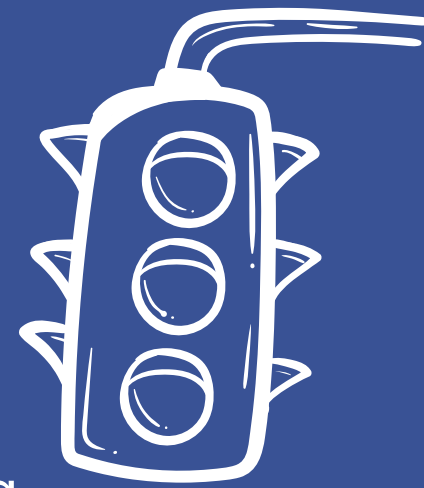
Kohderyhmät

- Ensimmäinen Nollavisio-tapahtuma järjestettiin 7–9 luokkalaisille sekä kaikille toisen asteen oppilaille. Kohderyhmä koettiin kuitenkin liian suureksi ja jokavuotisen tapahtuman näkökulmasta kaikkien vuosiluokkien kutsuminen paikalle ei ole välttämättä paras ratkaisu.
- Jatkossa tullaan valitsemaan kohderyhmät seuraavasti
 - 4-luokkalaiset, 8-luokkalaiset sekä lukion 2. vuosikurssi TAI
 - 8-luokkalaiset sekä lukion 2. vuosikurssi

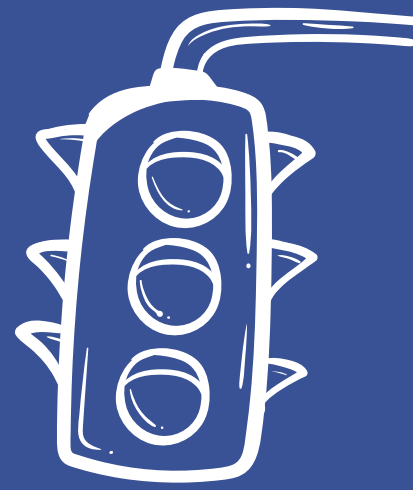
Esim.pelastuslaitoksen mukaan saamisen kannalta olisi mukana oltava eskarit, 4-luokkalaiset, 8-luokkalaiset tai lukion 2.vuosikurssi, sillä valistustoimenpiteet on kohdennettu näille ikäryhmille.

Tapahtumapassi ja palkinnot

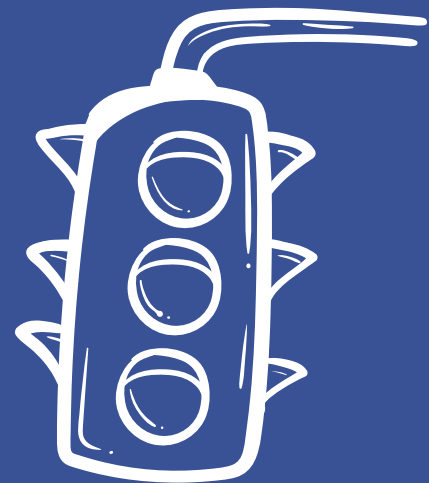

- Kyseessä oli toiminnallinen tapahtuma, jossa nuoret kiersivät erilaisia rasteja omatoimisesti yksin tai pienissä ryhmissä.
- Kiertelyyn jokaisella vuosiluokalla oli aikaa noin 75 minuuttia.
- Tapahtumaan oli laadittu tapahtumapassi, johon nuoret keräsivät leimoja kiertämistään pisteistä.
 - Jos nuori keräsi vähintään 5 leimaa passiinsa, hän osallistui tuotepalkintojen arvontaan.
 - Arvontapalkinnot oli valittu teemaan sopiviksi, eli ne oli liikenneturvallisuuteen liittyviä.
- Tuotepalkinnot motivoivat kiertämään pisteitä, palkintoina tällä kertaa:
 - 1 x 100 euron lahjakortti paikalliseen autokouluun
 - 2 x pyöräilykypäriä
 - 8 x pyörän punaisia takavalvoja
 - 10 x Liminka-tuotekasseja (kunnan olemassa olevaa jakotavaraa)
 - 3 x OP Liminka -tuotereppuja, joissa sisällä juomapullo ja heijastin
- Tuotepalkintojen yhteenlaskettu arvo oli noin 250 euroa.

Esittelypisteluetelo

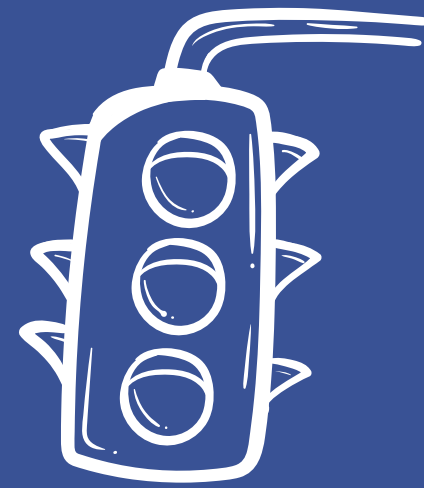
- Liikenneturvan matkustajataitopiste
- 4H:n kaaospeli, jossa liikennesääntöjä ja tekojen seurauksista
- SPR:n elvytys ja onnettomuuspiste - miten toimitaan onnettomuuspaikalla?
- Epic autokoulu
 - skootteri, jonka liikenneturvallisuuksia oli huononnettu
 - moottoripyörä
 - kännilasit - pystytkö heittämään hernepussin ämpäriin lasit päässä?
- Jalkapallodarts ostettuna palveluna paikalliselta yrittäjältä
- Scoottauspiste - Oulun scoottaajat ry - turvallinen harrastaminen ja temppukoulu
- Kunnan pisteet:
 - Pyörän korjaus- ja huoltopiste
 - Kävelyn ja pyöräilyn liikennesäännöt ja -merkit
 - Nuorten kokemat vaaranpaikat
 - Nollavisio-piste
 - Heijastinpiste (heijastimen oikeat paikat kävelijällä ja pyörässä sekä pyörän valot)
 - Näkyvyys heijastimella liikenteessä
 - Maastopyöräilijän etiketti ja varusteet
 - Kännilasit ja havainnointikyky liikenteessä
 - Liikennemerkkivisa
 - Fatbike-maastoajopiste, pyörät vuokrattu paikalliselta yrittäjältä
- Pelastuslaitosta ja Poliisia eivät tällä kertaa saatu tapahtumaan, mutta olisivat tuoneet hyvän lisän esim. liikennekäyttäytymiseen, sähköpotkulautailuun sekä onnettomuuspaikkakäyttäytymiseen.

TRAFICOM
Liikenne- ja viestintävirasto

Pyörän korjaus ja -huoltopiste

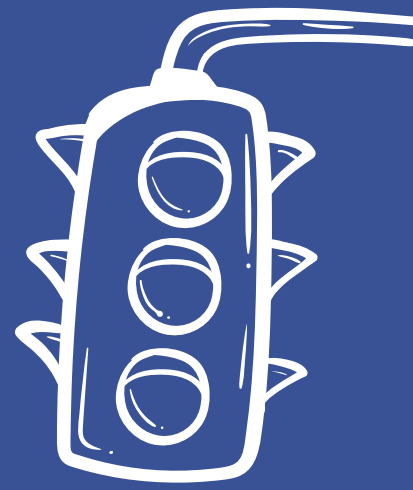
Pyörän korjaus- ja huoltopisteellä oli esillä kaksi pyörää, jotka oli nostettu esille pyöräkorjaustelineisiin. Pisteellä oli muutamia keskeisiä pyörän huolto- ja korjausvälineitä.

Pisteellä käytiin nuorten kanssa läpi keskeisiä pyörän huoltoon ja korjaukseen liittyviä asioita:

- Pyörän rengaspaineet ja ilman pumppaaminen renkasiin
- Tangon ja penkin säädöt
- Muut pienet korjaukset

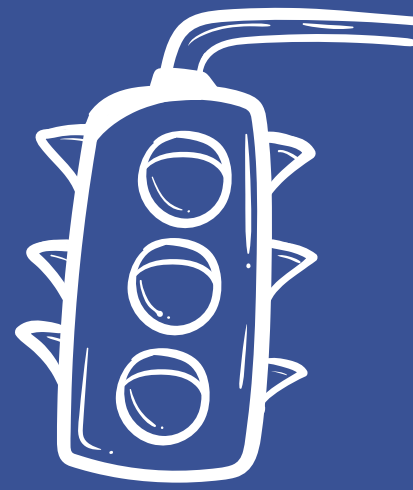

Nuorten kokemat vaaranpaikat

- Hankkeessa tehtiin ennen tapahtumaa Nollavisio-liikenneturvallisuuskysely nuorille, jossa nuoret saivat kirjata sähköiseen karttapohjaan kokemiaan vaaranpaikkoja ja kertoa tarkemmin kokemuksistaan. Kysely tehtiin keväällä 2023 yhteistyössä koulujen kanssa.
- Tulokset käytiin läpi kyselyä tehneen konsultin kanssa syksyllä 2023 ja saimme koonnin myös karttamuotoisesti kunnan kolmelta eri kylältä (Kirkonkylä, Tupos, Ala-Temmes).
- Tapahtumaan tulostettiin suuret karttapohjat, joissa näkyi muutamia nuorten aiemmin sähköiseen kyselyyn kirjaamia huomioita liikenneturvallisuudesta.
- Nuoret saivat täydentää paperisiin julisteisiin tusseilla havaintojaan ja keskustella kunnallistekniikan työntekijöiden kanssa, jotka vastaavat teiden kunnossapidosta ja kehittämisestä.
- Päivän aikana pisteellä kävi mukavasti nuoria. Tulevina vuosina toteutustapaa on hyvä jalostaa mahdollisuuksien mukaan esim. sähköiseksi.

Nollavisio-piste

- Nollavisio-pisteen ideana toimi tämä- Liikenneturvan video:
 - <https://www.youtube.com/watch?v=EYhom4FQLs8&t=104s>
- Ajatuksena oli, että nuoret pohtisivat liikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden määriä sekä pohtisivat syitä, miksi nuoret joutuvat onnettomuuksiin liikenteessä.
- Pisteeseen oli hyödynnetty Liikenneturvan tilastoja liikenteessä loukkaantuneista ja menehtyneistä, sekä syistä.
 - Nuorten kanssa käytiin läpi 8 kysymystä tilastoista ja pyydettiin nuoria arvioimaan isolle paperijulisteelle esim. vuosittain liikenteessä loukkaantuneiden nuorten määriä sekä yleisimpiä syitä loukkaantumisille.
 - Pisteen ideana oli käydä asiaa keskustellen ja saada nuoria hoksaamaan vaaranpaikkoja myös omasta arjestaan.
 - Lopuksi nuoret kirjoittivat ylös oman lupauksensa, miten voisivat edesauttaa Limingan nollavision toteutumisessa
 - Yleisimmät: Puhelin taskuun! Kypärä päähän!
- Piste itsessään ei toiminut, vaikka ajatus pisteen takana ihan toimiva olikin. Tulevina vuosina toteutusta voisi miettiä esim. Kahoot-työkalun avulla.

Heijastinpiste

- Tarkoituksena oli, että osallistujat koristelevat Liminka-heijastimen niin mieleiseksi, että haluavat sitä käyttää ulkona liikkueessaan.
- Koristelua varten oli varattu heijastimia, kuminauhaa ja erilaisia helmiä.
- Koristelun ohessa nuoret myös miettivät, että kotonakin olevia vanhoja heijastimia voisi koristella uusiksi, että niitä olisi mielekkäämpi käyttää.

MISSÄ ON HEIJASTIMEN
PAIKKA?

TRAFICOM
Liikenne- ja viestintävirasto

NØllavisio

MISSÄ ON HEIJASTIMEN
PAIKKA?

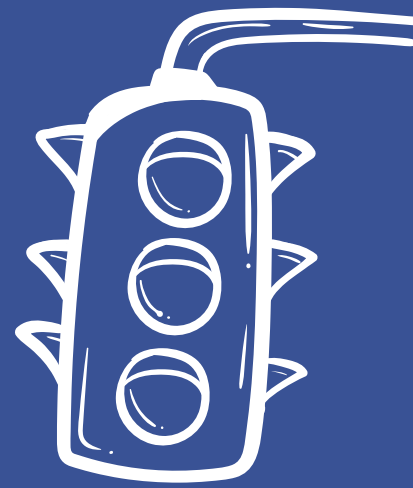

TRAFICOM
Liikenne- ja viestintävirasto

NØllavisio

Näkyvyys heijastimella liikenteessä

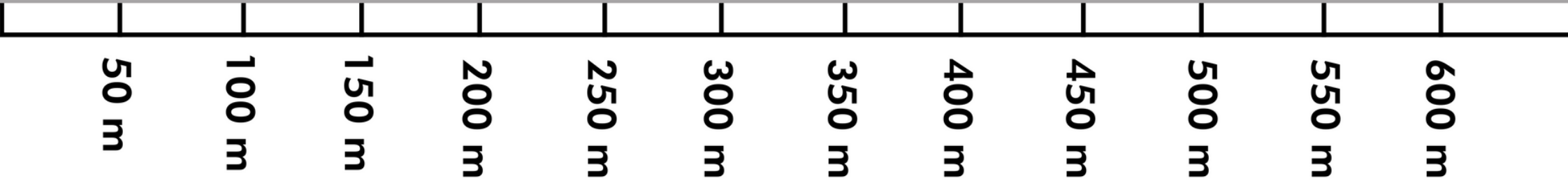

- Pisteelle oli tulostettuna isot jalankulkijan ja pyöräilijän kuvat, sekä heijastimien ja valaisimien kuvia. Osallistujan tarkoituksena oli valita jalankulkijalle ja pyöräilijälle oikeat heijastimet ja valot.
- Kun osallistujat olivat kiinnittäneet valitsemansa turvavälineet kuviin, katsottiin oikeat vastaukset vielä yhdessä osallistujan kanssa.
- Pääosin nuorilla oli tiedossa heijastimien oikeat paikat ja oikean väriset heijastimet. Lisäksi valot osattiin valita oikein, ja tiedossa oli, että nykyisin takavalon tulee olla punainen.
- Moni nuori kuitenkin tunnusti, ettei pimeällä ulkona liikkessaan käytä useampia heijastimia, tai pyörässä ole tarvittavia valoja.

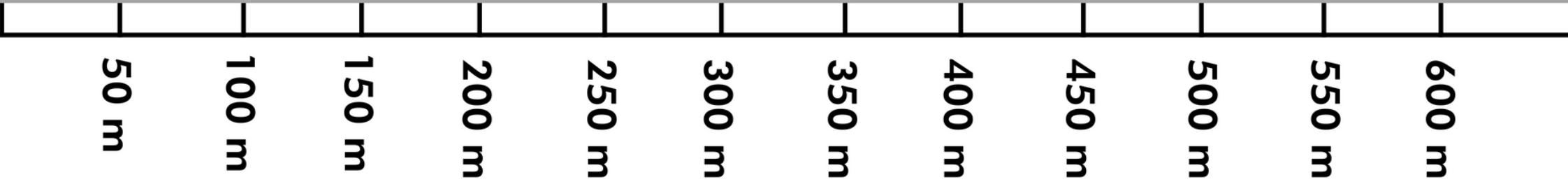

Heijastimen näkyminen pimeällä

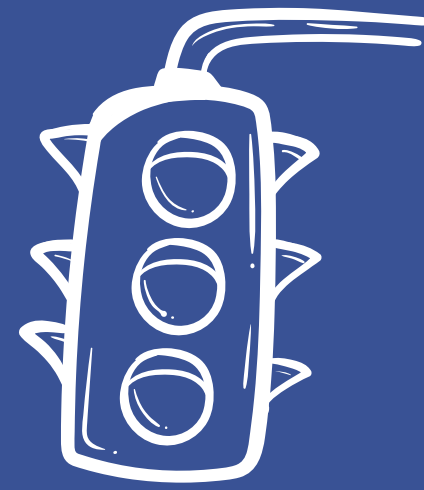
LÄHIVALOT

KAUKOVALOT

Näkyvyys heijastimella ja ilman lähi- ja kaukovaloissa

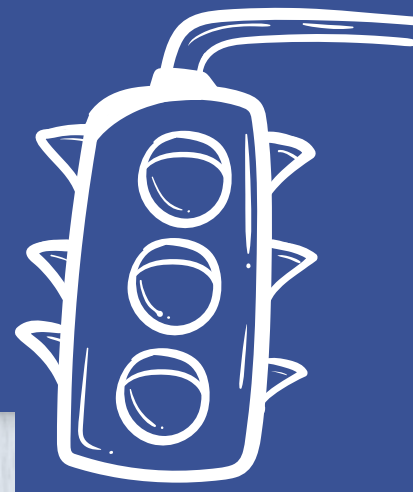

- Pisteelle oli tulostettuna isot matkajana kuvat, joihin osallistujan tuli merkitä missä vaiheessa heijastimilla ja ilman liikkuva jalankulkija havaitaan kun käytetään auton lähi- tai kaukovaloja.
- Kun nuoret olivat kiinnittäneet omat arvauksensa taululle käytiin läpi vielä oikeat vastaukset.
- Heijastimien vaikutus matkan reiluun kasvuun yllätti nuoret. Moni arvioi, että matka ilman heijastimia olisi todellista pidempi, matkan lyhyys yllätti lähes jokaisen.

Pisteen ideana toimi tämä Liikenneturvan -sivusto: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/heijastin/#f5f54da9>

Maastopyöräilijän etiketti ja varusteet

MAASTOPYÖRÄILIJÄN ETIKETTI

Käytä olemassa olevia polkuja ja reittejä. Vältä kosteikkojen kiertämistä ja lukkojarrutuksia kulumisen vähentämiseksi.

Polku on yhteinen. Ole huomaavainen kaikille kulkijoille.

Muista vastuusi. Älä roskaa tai vahingoita puita ja taimia.

Ota selvää alueen ja reittien säännöistä ja noudata niitä.

Jokaisen velvollisuus on auttaa loukkaantunutta. Tarvittaessa käytä 112-sovellusta tai soita apua.

Oikea tilannenopeus tuo turvallisuutta. Hidasta ohitustilanteissa ja risteyksissä, käytä kelloa tai ääntä.

SUOMEN LATU **METSÄHALLITUS** **tukes**

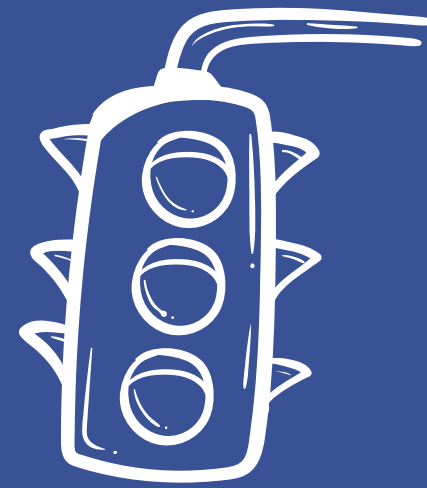
Maastopyöräilijän varusteet

Pyörän lisäksi tärkeitä varusteita

- ✓ Kypärä, hyvin päähän istuva, erottuva väri
- ✓ Ajolasit, jotka suojaavat silmiä esim. oksilta ja hiekalta
- ✓ Ajohanskat, joissa hyvä otepito
- ✓ Jäykkäpohjaiset kengät tai pyöräilykengät
- ✓ Vaatetus maastossa mukavasti istuvaa, kelien vaihteluihin mukautuvaa ja hengittävää, suosi hyvin erottuvia värejä
- ✓ Pehmustetut pyöräilyhousut eli bibsit
- ✓ Polvisuojat sekä tarvittaessa muut suojat vauhdikkaassa maastoajossa
- ✓ Juomaa ja evästä
- ✓ Puhelin, EA-varusteet, varaosat ja tarvikkeet, pumppu
- ✓ Muista opetella peruskorjaustoimet: renkaan korjaaminen, sisäkumin vaihtaminen sekä ketjun korjaaminen

Maastopyöräilijän etiketti ja varusteet

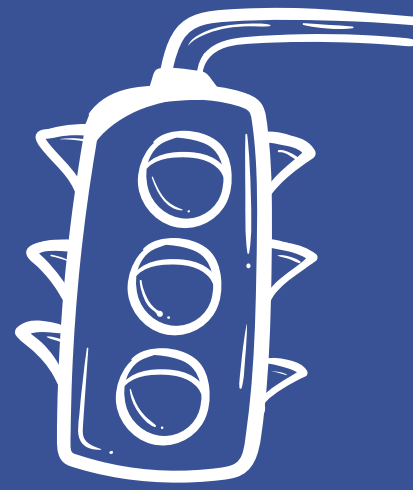

- Maastopyöräilijän etiketissä ja varusteissa hyödynnettiin Suomen Ladun valmiita aineistoja.
- Kyseessä oli "kylmäpiste", johon nuoret pystyivät tutustumaan omatoimisesti.
 - Jatkossa maastopyöräilyteemaan on tarkoituksena kehittää parempi ja monipuolisempi sisältö, kylmäpisteeseen jouduttiin turvautumaan siitä syystä, että pisteelle ei riittänyt esittelijää.
- Limingassa merkittyjä maastopyöräilyreittejä yli 150 kilometriä, joten teema itsessään on erittäin sopiva Liminkaan. Maastopyöräillessä riittää vauhtia ja vaarallisia tilanteita, joten oikeanlaiset varusteet ja turvallinen toiminta reiteillä on tärkeää!

Maastopyöräilypiste

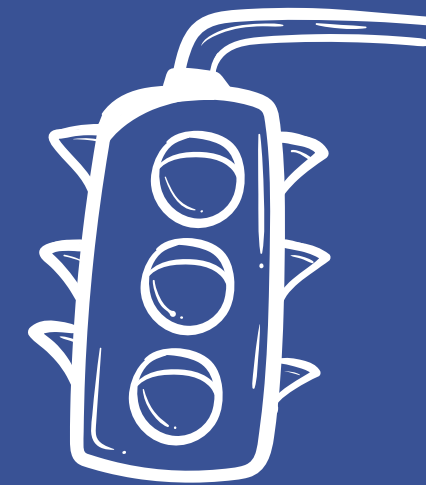
- Vuokrasimme paikalliselta maastopyörä vuokraavalta yritykseltä kaksi nuorille sopivaa maastopyörää. Krankka-Areenan ulkopuolelle suunniteltiin pieni ajoreitti, jota nuoret pystyivät ajamaan. Samalla käytiin läpi nuorten kanssa maastopyörän säätöjä sekä esimerkiksi oikeanlaista ajoasentoa (esim. penkin korkeus).
- Pisteellä oli oma vetäjä, jolle maksettiin ohjauksesta palkkio.
- Päivänä satoi kaatamalla, joten maastopyöräilypiste jäi vähäiselle käytölle.

Kännilasit ja havainnointikyky liikenteessä

- Pisteellä oli tarkoituksena havainnollistaa miten humalatila yhdistettynä puhelimen näpräämiseen vaikuttaa ympäristön havaitsemiseen kävellessä.
- Rakensimme saliin läpi käveltävän esteradan. Reitillä oli mm. lattialla olevalla viivalla pysymistä, kartioita kierrettävänä, hernepussia kohteeseen heitettävänä ja rajattu käytävä, jossa oli vältettävä sählypalloihin astumista. Reitin rakentamisessa vain mielikuvitus on rajana.
- Lähtöpisteeseen nuori sai kannilaset sekä ohjeistuksen kirjoittaa reitin kävellessään puhelimensa muistioon, viestikenttään tms. oman nimensä, luokkansa, koulunsa sekä etsiä netistä tietoa, kuinka puhelimen näpääminen liikenteessä vaikuttaa havainnointikykyyn liikenteessä. Samalla kaverit seurasivat toiminnan etenemistä ja arvioivat, havainnointikykyä.

Kävelyyn ja pyöräilyyn liittyvät liikennemerkit

- Pisteellä oli tarkoituksena sijoittaa irtokuvina olevat jalakulkijat ja pyöräilijät oikeille paikoille kuvassa.
 - Oikea vastaus oli julisteen takapuolella, josta pisteellä kävijöillä oli mahdollista ottaa kuva helpottamaan omaa sijoittumista liikenteessä.

Tiedätkö vastaukset?

N011a visio

1. Mitä liikennemerkki tarkoittaa?
2. Missä reunassa kuljetaan tällaisella merkille merkityllä tiellä jalkaisin tai pyörällä?

Ota vastaus talteen kuvalla ja liiku jatkossa oikein!

N011a visio

Vastaus 1: Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä, jossa lisämerkki ilmoittaa kaksisuuntaisesta pyörätiestä.
Vastaus 2: Jalankulkija kulkee oikeassa tai vasemmassa reunassa. Pyöräilijä ajaa oikeassa reunassa.

Tiedätkö vastaukset?

N011a visio

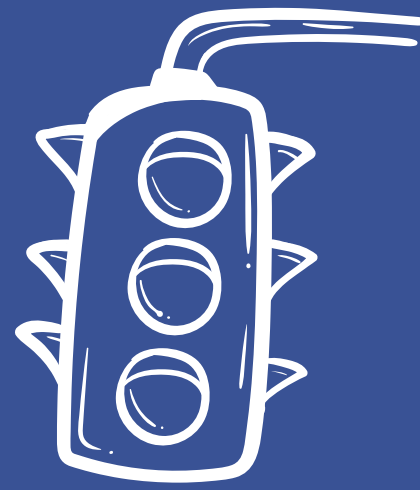
1. Mitä liikennemerkki tarkoittaa?
2. Missä reunassa kuljetaan tällaisella merkille merkityllä tiellä jalkaisin tai pyörällä?

Ota vastaus talteen kuvalla ja liiku jatkossa oikein!

N011a visio

Vastaus 1: Pyörätie ja jalkakäytävä ovat rinnakkain.
Vastaus 2: Liikennemerkki osoittaa, kumpi puoli on tarkoitettu jalankulkijoille ja kumpi pyöräilijöille. Pyöräilijän on ajettava omalla puolellaan oikeassa reunassa. Jalankulkijan paikka on jalkakäytävällä vapaa.

LiiKENNEMERKKI- ja sääntövisa

- Liikennemerkkivisassa oli kuvia liikennemerkeistä. Väittämistä piti valita oikeat merkkiä koskevat vastaukset. Tarkoituksena oli merkin nimen sijaan ymmärtää, mikä on merkin tarkoitus.
- Liikennesääntövisassa oli nuorten liikennekäyttämiseen liittyviä kysymyksiä ja väittämiä. Tällä pyrittiin kiinnittämään nuorten huomiota heidän arkipäivän liikennekäyttöökseen.
- Molempien visojen vastaajien kesken arvottiin palkintoja.